

Memòria de gestió de
les reserves naturals des
Vedrà, es Vedranell i els
illots de Ponent.

2016

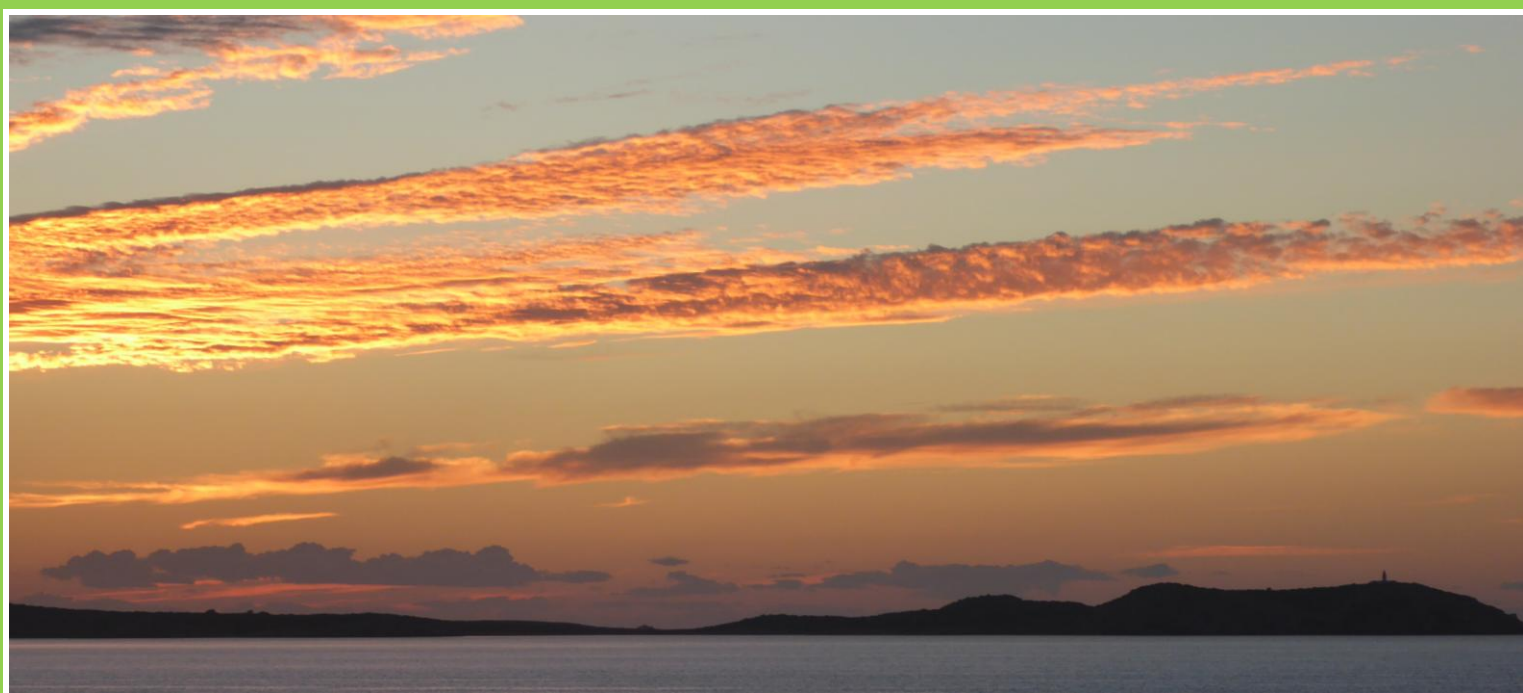

Foto: Lina Torres

Sumari

1. Gestió de les Reserves Naturals	3
2. Pressupost 2016	8
3. Actuacions	10
3.1. Àrea de gestió per a la conservació	11
3.2. Àrea de desenvolupament socioeconòmic	16
3.3. Àrea d'ús públic	18
3.4. Àrea d'investigació i seguiment	29
3.5. Àrea de participació	36
3.6. Àrea de manteniment	38
3.7. Àrea de vigilància	41
3.8. Àrea d'administració	44
3.9. Àrea d'avaluació	47

1. Gestió de les Reserves Naturals.

Foto: Arxiu Reserves

Tal i com determina el Decret 24/2002, de 15 de febrer, pel qual es declaren les reserves naturals des Vedrà, es Vedranell i els illots de Ponent, l'administració i gestió de les funcions correspon a la Conselleria de Medi Ambient del Govern de les Illes Balears.

Autoritat de gestió 2016

Dades actualitzades a Juliol de 2016.

President: Conseller de Medi Ambient, Agricultura i Pesca

Vicenç Vidal Mates

Vicepresidenta: Directora general d'Espais Naturals i Biodiversitat

Caterina Amengual Morro

Representant de la Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca

Joan Ramon Villalonga (Director d'IBANAT)

Representant del Consell Insular d'Eivissa

Miguel Vericard Marcuello (Conseller de Medi Ambient i Medi rural i marí)

Representant de l'Ajuntament de Sant Josep de sa Talaia

José Cardona Cardona (Regidor de Medi Ambient)

Junta Rectora 2016

La Junta Rectora és l'òrgan consultiu i de participació dels diversos agents socials vinculats a les Reserves. La composició, en data de Juliol de 2016, ha estat:

President	Vicenç Vidal Matas Conseller de Medi Ambient, Agricultura i Pesca
President delegat	Antoni Box Centeno
Vicepresidenta	Caterina Amengual Morro Directora gral. Espais Naturals i biodiversitat
Representant Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca	Joan Ramon Villalonga Director IBANAT

Suplent	Mª Carmen de Roque Company Cap de servei de Projectes Espais Naturals
Representant Conselleria Turisme	Mª Pilar Carbonell Raya Directora general de Turisme
Suplent	Bernardí Seguí Coll Cap del Servei Tècnic
Representant Conselleria Educació i Universitat	Jaume Ribas Seguí Director gral. Innovació i Com. Educativa
Suplent	Coloma Ferrer Salas Cap servei Innovació Educativa
Representant Conselleria Hisenda i Pressuposts	Joan Carrió Vidal Directora general Pressupost i Finançament
Suplent	Pedro Jiménez Ramírez Director general Funció pública i Administ.
Representant Conselleria Treball, Comerç i Indústria	Isabel Castro Fernández Directora gral. Treball, Economia Social i Salut Laboral
Suplent	Mª Pilar Sansó Fuster Directora gral. Comerç i Empresa
Representant 1 Consell d'Eivissa	Miguel Vericad Marcuello Conseller Medi Ambient i Medi Rural i Marí
Suplent 1	Jaume Estarellas Fernández Tècnic
Representant 2 Consell d'Eivissa	Jaume Estarellas Fernández Tècnic
Suplent 2	Elba Montes Vadillo Tècnica
Representant Ajuntament Sant Josep de sa Talaia	José Cardona Cardona Regidor Medi Ambient
Representant propietaris finques <100 ha	Vicenç Ribas Tur
Representant Associacions Veïns	José Marí Cardona AAVV Es Cubells (Sant Josep)
Representant Societat Federada Caçadors	Antonio Roig Tur Societat caçadors Sant Josep
Suplent	José Tur Ribas
Representant Fed. Balear Caça	David Tur Tur

Representant Cofraries Pescadors	José Antonio Castelló Ribas
Representant UIB	Gabriel Moyà Niell
Suplent	Antonio Martínez Taberner
Representant Assoc. Conservació de la naturalesa (utilitat pública)	Joan Carles Palerm Berrocal President del Grup d'Estudis de la Naturalesa
Suplent	Neus Prats Tur
Representant Agents turístics	Juan José Riera Ramón President federació Empresarial Hotelera
Suplent	Roberto Hortensius Portas Vicepresident Federació Empresarial Hotelera
Representant Administ. Central	Enric Masssutí Sureda Director Institut Espanyol d'Oceanografia
Suplent	Margarita Monjo Mir Secretària general de la Direcció Insular
Experts Conservació Naturalesa	Raül Luna Escarca Tècnic Medi Ambient Ajuntament Sant Josep
	Diego Ponce Costa Tècnic Medi Ambient Ajuntament Sant Antoni
Expert Patrimoni Cultural	José M. López Garí
Suplent	Lina Sansano Costa

No hi ha nomenada representació de la Unió de Cooperatives Agràries, els sindicats majoritaris, associacions de pesca recreativa i la Federació Balear d'Activitats Subaquàtiques.

Equip de gestió

Tot el personal que forma part de l'equip de gestió de les Reserves, excepte la tècnica, comparteix les seves tasques amb el parc natural de ses Salines. Aquest fet juntament amb la reducció de plantilla que patirem en desembre de 2012 i la falta de direcció dificulta la gestió idònia de l'espai protegit.

Director/a	Vacant
Tècnica superior	Virgínia Picorelli Sastre
Educadores ambientals	Marta Tur Riera Catalina Torres Costa¹
Informadora	Helena Ribas Marí
Vigilants d'Àrees Marines	Abel O'Fferrall Baldomero Francisco González Perea²
Brigada de manteniment	Capatàs: Pere Moreno Taltavull Isard Polo Sánchez Alejandro Hernández Valcuende³ Rafael Báez López Antoni Estarellas Fernández J. Antoni Ferrer Santonja

La brigada realitza també les feines de manteniment de les àrees recreatives d'Eivissa i, puntualment, en fa d'altres de forestals / prevenció i extinció d'incendis. Igualment, en ocasions, es rep el recolzament d'altres treballadors d'incendis d'IBANAT per feines a les Reserves.

¹ De baixa des de finals de gener fins finals d'abril.

² Contractat del 17 d'agost al 31 de desembre.

³ De baixa des del mes d'agost.

Estat de despeses 2016

En 2016, sense tenir en compte les despeses de personal, s'han invertit un total de **57.684,24 euros** per la gestió de les Reserves Naturals.

ACTUACIÓ	Despesa executada	Despesa prevista	Entitat pagadora
GESTIÓ PER LA CONSERVACIÓ	2.115,49 €	3.200 €	D. General
ÚS PÚBLIC	16.240 €	20.800 €	9.600 IBANAT 4.000 La caixa 2.640 D.G.
INVESTIGACIÓ I SEGUIMENT	26.256,44 €	26.000 €	D. General
MANTENIMENT	12.618,43 €	12.200 €	IBANAT
ADMINISTRACIÓ	453,85 €	800 €	IBANAT
TOTAL	57.684,24€	63.000 €	

Taula 1. Despeses, per àrees de gestió, realitzades en 2016.

El càlcul de les despeses derivades del personal (adscriu a IBANAT) s'ha fet en funció dels jornals de feina que han dedicat els treballadors i la imputació corresponent a la maquinària (derivada de l'ús i desgast de vehicles, vestuari, estris, etc.).

	Ma d'Obra	Maquinària	Total
DESPESES PERSONAL	116.886,19	12.040,00	128.926,19 €
ÀREA DE GESTIÓ PER A LA CONSERVACIÓ	601,18	60,00	661,18 €
ÀREA D'ÚS PÚBLIC I EDUCACIÓ	26.262,59	3.220,00	29.482,59 €
ÀREA D'INVESTIGACIÓ I SEGUIMENT	5.107,56	375,00	5.482,56 €
ÀREA DE MANTENIMENT	17.689,75	2.060,00	19.749,75 €
ÀREA D'ADMINISTRACIÓ	33.136,23	1.625,00	34.761,23 €
VIGILANCIA MARÍTIMA	33.649,25	4.625,00	38.274,25 €
PROJECTES LA CAIXA	439,63	75,00	514,63 €

Taula 2. Despeses de personal 2016.

A banda de les despeses, es generen també ingressos derivats fonamentalment de dos tipus d'activitats: tarifes de les visites i excursions amb embarcacions per públic general, i taxes per a l'expedició d'autoritzacions per a la pràctica de pesca submarina (en l'exercici 2016 la taxa fou de 51,45 €).

Activitat	Ingressos
Activitats públic general	8.289 €
Taxa Pesca submarina	2.881,20 €
TOTAL INGRESSAT	11.170,20 €

Taula 3. Ingressos realitzats en 2016.

3.1. Àrea de gestió per a la conservació

Foto Virgínia Picorelli.

Actuacions que tenen per objecte garantir la conservació de la biodiversitat a l'àmbit de les reserves naturals des Vedrà, es Vedranell i els illots de Ponent.

3.1.1. Programa de recuperació i millora d'hàbitats__

La presència de xarxes de pesca que queden accidentalment enganxades als nostres fons suposen una amenaça important especialment per seguir sent una trampa mortal per algunes espècies (pesca fantasma) i pel dany que provoquen en comunitats tan fràgils com les gorgònies vermelles. Per aquest motiu es treballa en la seva retirada mitjançant un sistema de col·laboració entre pescadors professionals de la Cofraria de Sant Antoni, Inspectors de pesca del Consell Insular d'Eivissa, bussejadors professionals voluntaris, el centre de busseig Active Dive i l'equip de les Reserves Naturals.

En 2016 s'han fet només dos sortides ja que s'anul·laren un bon parell per mal estat de la mar o per no disposar de barca de pesca de recolzament operativa, fonamental per poder treure la xarxa de l'aigua amb el molinet. En aquestes dues jornades i amb la col·laboració de la barca de pesca *Mureneta*:

- S'enretirà una xarxa de 155 m a s'escull de sa Conillera localitzada sobre fons d'arena a uns 35 m. Entre d'altres espècies es trobà una nacra enganxada.
- A la zona de Bledes i a uns 30 m de fondària, s'enretiraren trossos de xarxa, caps i fils de palangres.

Per tal de millorar la realització d'aquestes tasques es varen comprar globus elevadors, boies de senyalització i un maletí d'oxigenació.

Retirada de xarxes a Bledes, Foto: Xavi Mas. / Maletí d'oxigenació, Foto: Raül Luna.

3.1.2. Programa de control de fauna introduïda_____

La presència de diverses espècies de fauna al·lòctona a alguns dels illots de les Reserves esdevé, ara per ara, una de les principals amenaces per a la riquesa faunística i florística de les Reserves. Especialment greu és la presència de ramats de cabres assilvestrades a l'illot des Vedrà on la vegetació, amb un nombre important d'endemismes i espècies d'interès, està molt afectada.

Programa de conservació de la flora des Vedrà

Després de molts anys de feina i gestions, en el mes de febrer, es varen dur a terme les tasques de control de les poblacions de cabres assilvestrades des Vedrà amb l'eliminació de 56 exemplars.

Malauradament aquesta feina tan necessària per a la conservació de la biodiversitat de l'illot es va veure afectada per una campanya mediàtica als mitjans de comunicació (veure apartat 3.3.8. recull premsa) i cert moviment social que derivà, fins i tot, en concentracions/manifestacions i recollides de signatures en contra dels responsables de l'actuació. Les xarxes socials es varen omplir de tota mena de comentaris i "memes", en alguns d'ells s'arribà a insultar, amenaçar i menysprear seriosament tant a la directora general de biodiversitat del Govern com al conseller insular de Medi Ambient.

Però els resultats positius d'aquesta actuació es van poder veure ben aviat, amb les diferents visites de caràcter botànic que es realitzaren a l'illot. Així:

- A finals del mes de març es va fer una primera visita tècnica amb una botànica i el recolzament d'un agent de medi ambient. Malgrat haver passat només dos mesos i després d'un període de sequera, ja es trobaren certs indicis de recuperació en la vegetació. Es va poder observar: brots de gramínies, fulles tendres i fruits a la comunitat arbustiva, espècies en floració i endemismes a ran de terra (llocs on abans havia pressió directa de les cabres).
- En la segona quinzena del mes de maig l'equip de botànics de la UIB, responsable del seguiment de les parcel·les control, va fer la visita de

control. Els resultats de la revisió, malgrat ser prematur, ja va poder constatar un augment del 8,5% del recobriment de les parcel·les respecte l'any anterior, presència d'espècies llenyoses amb brots tendres, augment dels brots florals, increment d'algunes espècies herbàcies a llocs molt accessibles i augment de la presència d'endemismes.

Primers símptomes de la recuperació de la vegetació d'es Vedrà. Fotos: Virgínia Picorelli.

Programa de conservació de la flora de s'Espartar

El COFIB (Consorti per a la recuperació de la Fauna de les Illes Balears) realitzà les batudes de control rutinàries de la presència conills a l'illot de s'Espartar.

D'altra banda, el mateix equip botànic de la UIB que treballà a es Vedrà va revisar les cinc parcel·les de seguiment a s'Espartar. Com a principal resultat d'aquesta tasca és la constatació del començament de colonització de *Medicago citrina* a la zona central de l'illot; aquest fet és molt significatiu ja que quan hi havia conills aquesta espècie es trobava confinada a la zona dels penya-segats.

Equip de botànics de la UIB fent la revisió d'una parcel·la control. Foto: Virgínia Picorelli

Programa de control de rates

La brigada de manteniment de les Reserves va dur a terme, sota la coordinació de la tècnica, tal i com s'havia fet a Mallorca i amb la mateixa metodologia, la prospecció dels illots per tal de determinar la presència de rosegadors.

Les trapes es varen fer amb trossos de canya (*Arundo donax*) farcits de crema de cacauet fixat amb filferros a la vegetació present. Uns dies després s'enretiraven els canonets per a determinar si havia o no consum per part de rates o ratolins. En total s'instal·laren 80 trapes distribuïdes en 9 dels illots. Només es detectà consum a es Vedrà, es Vedranell i sa Conillera.

Instal·lació de les trapes i restes d'una trampa consumida. Fotos: Toni Estarellas.

3.1.2. Programa de recuperació de fauna salvatge__

Davant la localització de qualsevol espècie de fauna ferida o desorientada, els agents de medi ambient se n'encarreguen de la seva recollida, trasllat al centre veterinari corresponent i, si hi ha recuperació, posterior alliberament. En 2016 s'han recuperat:

- un virot que estava sent atacat per les gavines. L'exemplar estava anellat i duia incorporat un GLP.
- dos tortugues (*Caretta caretta*) que, després de passar un temps al CREM, foren enviades a Mallorca per a la seva completa recuperació. Una d'elles presentava importants signes de desnodriment i l'altra nombroses ferides ocasionades per arts de pesca i plàstics.

3.2. Àrea desenvolupament socioeconòmic.

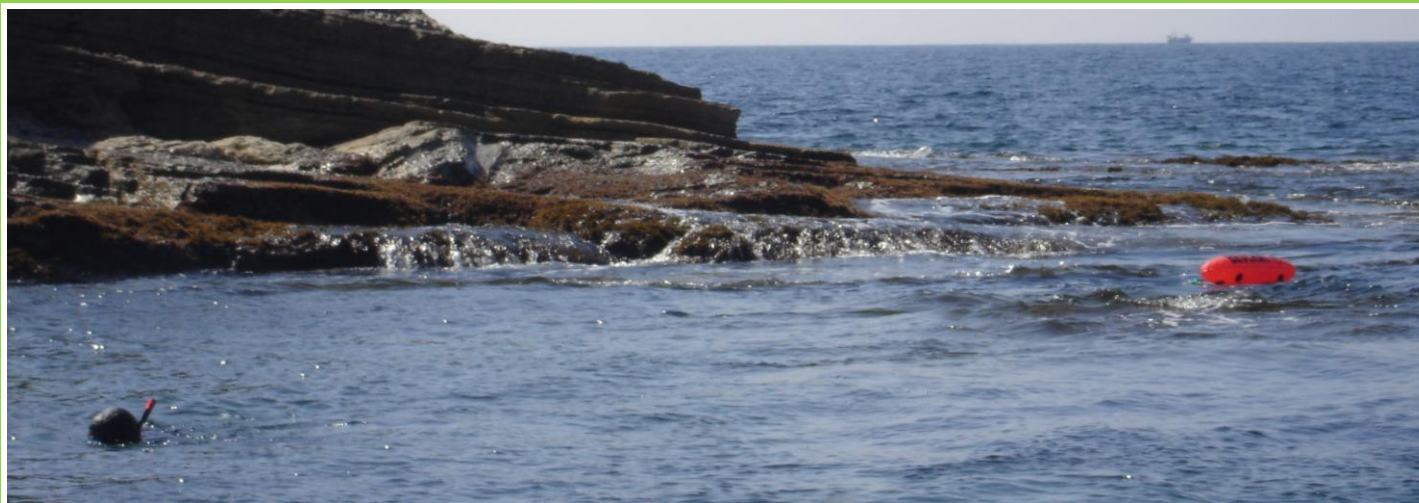

Foto: Arxiu Reserves.

Gestions relacionades amb els diferents usos i activitats que es duen a terme a l'espai natural protegit.

3.2.1. Programa de suport al desenvolupament socioeconòmic _____

Recollida d'espart

La recollida de l'espart és una activitat autoritzable en l'àmbit de les reserves naturals des Vedrà, es Vedranell i els illots de Ponent, tal i com es regula a l'article 34.4 del PORN.

A més d'emetre les corresponents autoritzacions per a la pràctica d'aquesta activitat, l'equip de gestió de les reserves participa en la seva difusió amb el taller que ofereix al públic general.

3.2.2. Programa de gestió de pesca submarina. _____

La pesca submarina està permesa, amb tot un seguit de condicionants, en aigües de les Reserves Naturals. Per aquest fet molts dels pescadors són atesos tant a les oficines com per telèfon o correu electrònic, principalment per a trametre les autoritzacions o per a lliurar els corresponents fulls de captura. I és que el protocol que regula la pesca submarina determina que les persones autoritzades en aquesta pràctica estan obligades a lliurar un full de captures amb informació de les seves jornades de pesca a la zona. En base a les dades presentades pels pescadors submarins se n'extreu informació referent al perfil de les captures (veure apartat 3.3.5).

3.3. Àrea d'ús públic.

Foto: Lina Torres.

Actuacions dirigides a garantir un ús públic de qualitat compatible amb la conservació de l'espai protegit així com a la difusió dels valors de les Reserves entre el públic general.

3.3.1. Programa educatiu d'Interpretació i educació ambiental.

Interpretació Ambiental.

L'oferta educativa de les reserves naturals des Vedrà, es Vedranell i els illots de Ponent ofereix, com en anys anteriors, dues sortides interpretatives i dues activitats d'aula (una xerrada i un taller).

Itineraris:

- *Història i llegenda des Vedrà*, dirigida als alumnes de 4t de primària i que es duu a terme a la finca pública de ses Païsses de cala d'Hort.
- *Viu una illa, reserva't un espai!*, adreçada als alumnes de batxillerat i cicles formatius, que té lloc a l'illa de sa Conillera.

Grup d'estudiants holandesos de visita a sa Conillera. Foto: Lina Torres.

Activitats d'aula:

- *Els usos tradicionals als illots*, audiovisual sobre els diferents usos i activitats que s'han dut a terme a l'àmbit dels illots i el seu entorn marí protegit. Està dirigida als alumnes de 6è de primària i cicles formatius.
- *Un cabussó al fons de les reserves*, amb un quadern de camp virtual es van coneixent alguns dels principals organismes marins dels fons de les Reserves. Aquesta xerrada va seguida d'un taller per a fer peixos amb pinces d'estendre la roba. És un taller per alumnes d'infantil i primer cicle de primària.

Totes les activitats del programa educatiu de les Reserves són ateses per una educadora ambiental que, en el cas dels itineraris, realitza també una activitat prèvia a l'aula per tal d'introduir alguns dels conceptes que es tractaran posteriorment en la visita.

ACTIVITAT	SORTIDES	ALUMNES
Història i Llegenda des Vedrà	11	260
Viu un illot, reserva't un espai!	25	523
Un cabussó al fons de les reserves	6	157
Els usos tradicionals als illots	4	113
TOTAL	46	1053

Taula 4. Activitats educatives 2016.

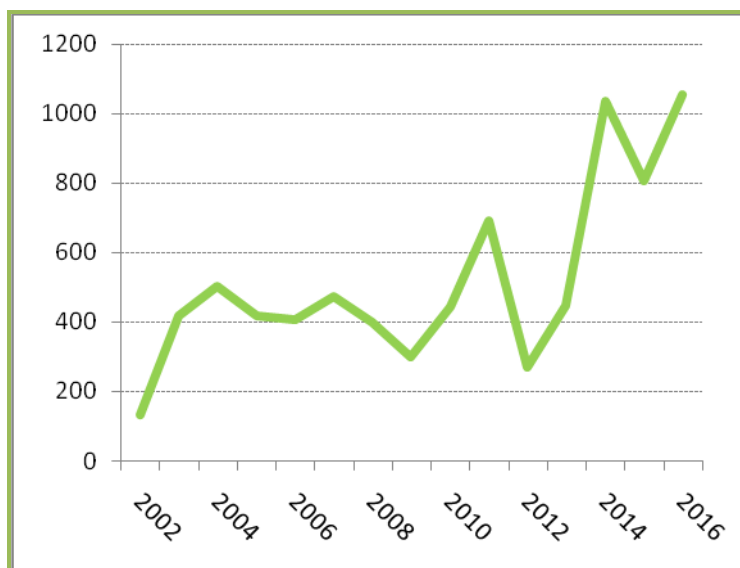
Per segon any consecutiu, l'Obra Social La Caixa ha subvencionat les visites a sa Conillera amb personal en risc d'exclusió social. Han participat en aquest projecte amb l'activitat "Viu un illot, reserva't un espai!" un total de 10 grups, amb 196 persones.

Presentació oficial de les visites subvencionades per "La Caixa".

De dreta a esquerra: Vicenç Vidal (Conseller de Medi Ambient, Agricultura i Pesca), Belén Villalonga (directora de l'Àrea de Negoci d'Eivissa i Formentera de CaixaBank) i Miquel Mir (director general d'Espais Naturals i Biodiversitat).

Al gràfic següent es mostra l'evolució amb el temps en el nombre de participants al programa educatiu de les Reserves. Tal i com es pot veure, el nombre d'escolars atesos en 2016 ha estat molt positiu.

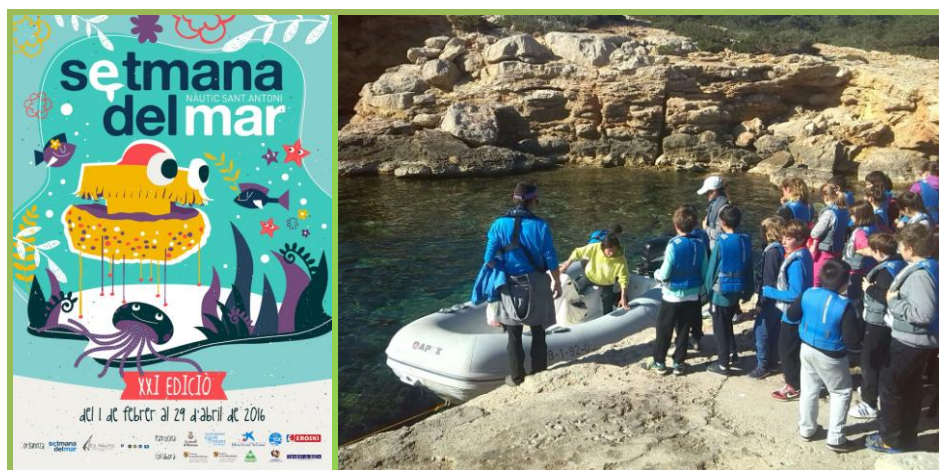

Gràfic 1. Evolució en el temps dels escolars que han participat en el programa d'interpretació de les Reserves.

Setmana del Mar.

L'1 de febrer començà la XXI edició de la Setmana del Mar amb la visita dels alumnes del C.P. Guillem de Montgrí. L'edició es perllongà fins el 29 d'abril, amb 7 sortides a l'illa de sa Conillera i la participació de **209 alumnes**.

Com ja és habitual alguns dels membres de l'equip de gestió de les Reserves, en aquest cas una de les educadores formà part del Jurat de selecció dels treballs presentats.

Cartell de l'edició de 2016 i alumnes del CP Can Coix. Foto: Marta Tur.

Visites guiades públic general.

A més de les activitats organitzades pel públic general es va atendre dues sortides (una visita a sa Coniller i una entorn els illots) amb un total de 92 participants.

3.3.2. Programa d'Activitats per públic general_____

En 2016 es varen realitzar un total de 17 activitats dirigides al públic general entre les que es varen fer tallers, conferències i visites guiades. Estaven previstes 4 activitats més que es varen haver d'anul·lar per condicions meteorològiques adverses. En total participaren **715 persones** i quedaren en llista d'espera més de 300.

Amb l'aplicació de les tarifes establertes per IBANAT, el total d'ingressos corresponents a les activitats organitzades per les Reserves Naturals en 2016 fou de **8.289 €**. Aquestes activitats foren:

- *Passes sota la lluna plena*: recorregut nocturn pel litoral de platges de Comte on es gaudeix del paisatge dels illots sota la lluna plena a la vegada que se n'expliquen els principals valors. Aquesta és una de les activitats que es van repetint periòdicament i té una bona acceptació pel públic. En 2016 es va dur a terme en dues ocasions.
- *Vivències i records d'un temps viscut a sa Conillera*: presentació del llibre sobre la vida de les famílies que residiren al far de l'illot. Les dues autores centraren la presentació en el procés de creació d'aquesta publicació. Aquesta activitat es va fer en dues ocasions i ambdues foren molt dinàmiques amb intervencions del públic, entre els que es trobaven alguns dels protagonistes del llibre.

Fotos: arxiu Reserves.

- *Parlem de xarxes*: xerrada divulgativa per a donar a conèixer les tasques de recuperació de les xarxes de pesca abandonades en aigües de les Reserves. Els conferenciants foren dos dels voluntaris que hi participen en les tasques, membres també de la Junta Rectora: Raül Luna i Diego Ponce.

- Descobreix sa Conillera: itinerari guiat pel camí del far de sa Conillera on es donen a conèixer els valors naturals i patrimonials de l'illot així com els principals trets de tot l'espai natural protegit. Es va fer en tres ocasions.
- Els illots des de la Mar: sortida amb embarcació entorn els illots de les Reserves per a donar a conèixer els valors de l'espai natural i el perquè de la seva protecció. Aquesta activitat ja és un clàssic de primavera-estiu i en 2016 es va fer en tres ocasions.

Fotos: Marta Tur.

- Una aproximació a les sargantanes endèmiques dels illots: visita guiada, de la mà de l'herpetòleg Valentín Pérez Mellado, a sa Conillera per conèixer les característiques i peculiaritats de les sargantanes.

Fotos: Lina Torres.

- Solpost a sa Conillera: segueix el mateix recorregut i es tracten els mateixos continguts que a les sortides de “Descobreix sa Conillera”. La sortida culmina al recinte del far des d'on es gaudeix d'una exclusiva i espectacular posta de sol, amb ses Bledes com a teló de fons. En 2016 es va fer en 5 ocasions.

Per a cadascuna de les activitats es fa un cartell que es difon per correu electrònic, a través de la pàgina web d'IBANAT i pel facebook.

Els mitjans de comunicació cobreixen moltes d'aquestes activitats tant amb entrevistes a la ràdio com amb notícies en televisió i premsa escrita.

ACTIVITAT	DATA	LLOC REALITZACIÓ	PARTICIPANTS
Passes sota la lluna plena	23/01	Litoral platges de comte	25
Parlem de xarxes	19/02	Far Coves Blanques	24
Vivències i records d'un temps...	18/03	Club Diario de Ibiza	100
Vivències i records d'un temps...	20/04	Can Curt	30
Passes sota la lluna plena	22/04	Litoral platges de comte	19
Descobreix sa Conillera	28/05	Sa Conillera	33
Illots des de la Mar	25/06	Àmbit marí	82
Una aproximació a les sargantanes...	25/06	Sa Conillera	21
Sol post a sa Conillera	8/07	Sa Conillera	34
Illots des de la Mar	16/07	Àmbit marí	75
Sol Post a sa Conillera	29/07	Sa Conillera	37
Sol Post a sa Conillera	19/08	Sa Conillera	28
Sol Post a sa Conillera	20/08	Sa Conillera	34
Els illots des de la Mar	27/08	Àmbit marí	89
Sol Post a sa Conillera	2/09	Sa Conillera	33
Descobreix sa Conillera	8/10	Sa Conillera	26
Descobreix sa Conillera	22/10	Sa Conillera	26

Taula 5. Activitats d'Agenda 2016.

3.3.3. Programa d'informació i atenció al públic_____

La informadora adscrita als Espais Naturals de Pitiüses s'encarrega de distribuir el material divulgatiu i donar difusió diversa sobre les Reserves mitjançant diverses vies:

- Repartiment d'informació als usuaris de la zona tant en les jornades de navegació en l'àmbit marí com en centres de busseig, pantalans del club nàutic, empreses turístiques, cofraries de pesca, etc.
- Distribució de tríptics i material divers en punts d'interès com ara Ajuntaments, centres joves, oficines d'informació turística, consells insulars, etc.
- Atenció al públic en oficines i telefònicament així com difusió de les activitats o altra informació de l'espai protegit via correu electrònic.

En 2016 es repartiren un total de **4.161 tríptics** d'informació general de les Reserves (25% en català, 39% en castellà, 32,4% en anglès i 3,6% en alemany). Els tríptics en alemany quedaren exhaurits.

3.3.4. Programa d'anàlisi de dades de vigilància_____

En cadascuna de les sortides de vigilància marítima s'omplin unes fitxes de camp on s'enregistren les embarcacions localitzades amb les seves característiques principals, el nombre d'usuaris, l'activitat així com qualsevol observació o incidència. Tota aquesta informació és traslladada a una base de dades per a la seva anàlisi posterior, tant anual com a comparativa o evolutiva respecte altres anys.

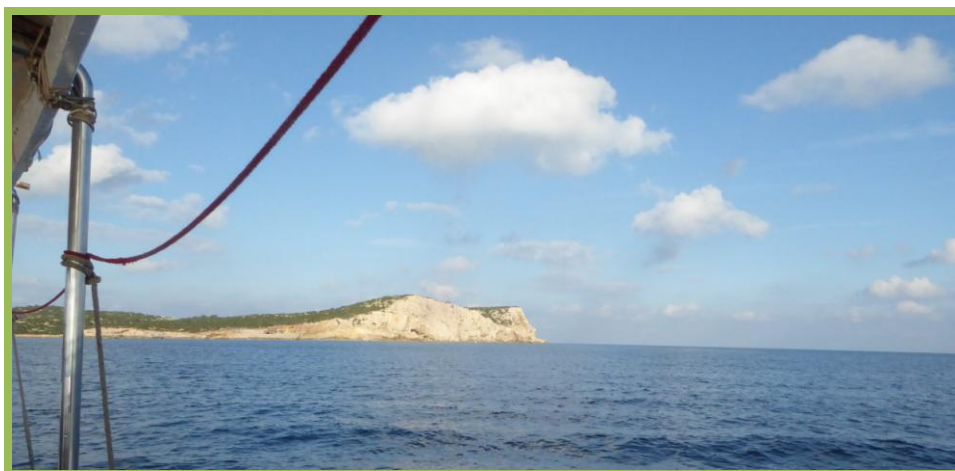

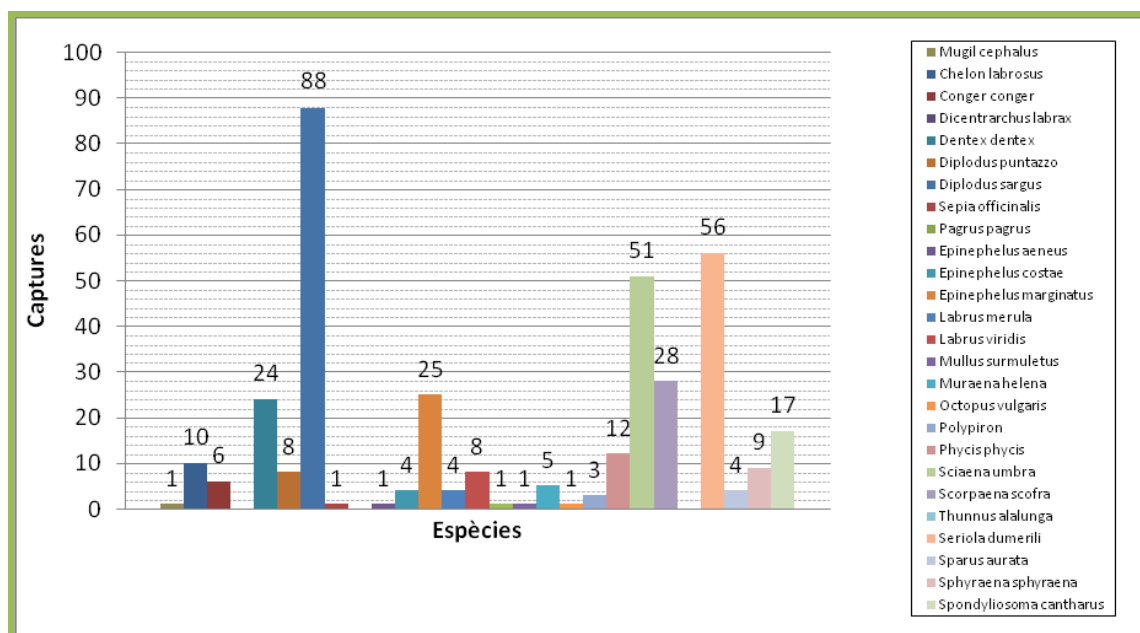
Foto: Lina Torres.

3.3.5. Programa d'anàlisi de les dades de pesca submarina.

De l'anàlisi de les dades recollides en les declaracions dels pescadors submarins de l'any 2016, se n'extreuen els següents resultats:

El nombre de persones autoritzades per a aquesta pràctica fou de **55 autoritzats** dels quals en lliuraren el full de captures 43; és a dir, un 78,18 %. Els principals resultats de l'anàlisi d'aquests fulls de captures foren:

- 7 dels pescadors autoritzats no van realitzar cap sortida a la zona protegida durant aquest any.
- La mitja de jornades de pesca anuals fou de 5,29 dies per pescador.
- Es declararen un total de 372 captures suposant 650 kg de peix.
- Les principals espècies objecte de les captures, per ordre quantitatiu foren: el sarg (*Diplodus sargus*), la sirviola (*Seriola dumerili*) i la corva (*Sciaena umbra*). Com és habitual, el sarg es consolida com la principal espècie objecte de captures de pesca submarina en aigües de les Reserves.

Gràfic 2. Captures declarades pels pescadors submarins autoritzats en 2016.

3.3.6. Programa de publicacions

En 2016 es va publicar el llibre "Vivències i records d'un temps viscut a sa Conillera" on es recullen fotografies i anècdotes de les darreres famílies que visqueren al far d'aquest illot. Les autores del llibre són: Helena Ribas i Virgínia Picorelli, informadora i tècnica de les Reserves. Se n'editaren 1.050 unitats, de les quals es repartiren 500 entre persones interessades, familiars de farolers, biblioteques de l'illa, etc.

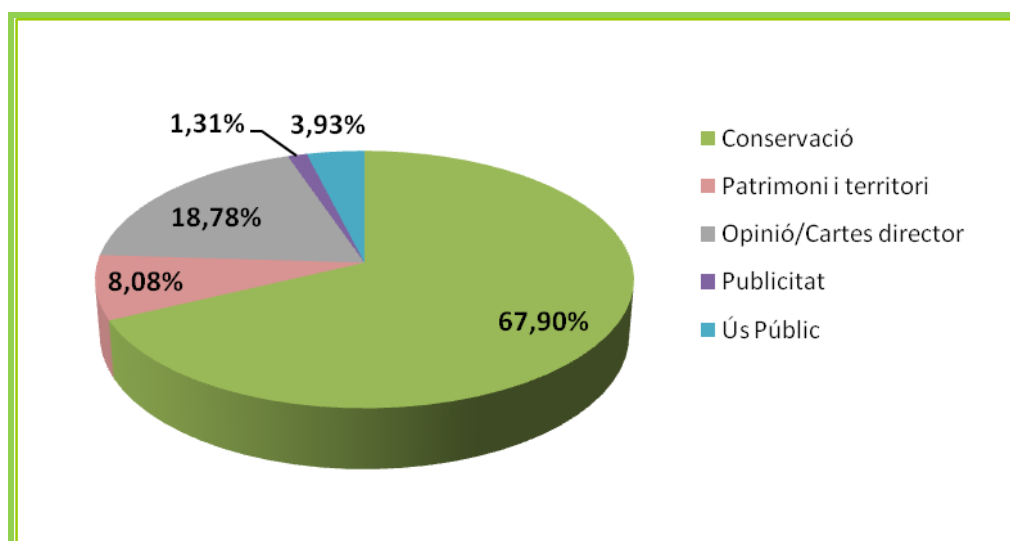
A més de les jornades de presentació del llibre incloses en l'agenda d'activitats (veure apartat 3.3.2), les autores foren convidades a la parada de l'Ajuntament d'Eivissa en la diada de Sant Jordi i a fer una xerrada a un centre escolar.

També en 2016 s'invertí en l'ús de tot un seguit d'il·lustracions d'espècies marines que es faran servir per a la guia submarina de les Reserves. Les il·lustracions són de l'autor Toni Llobet.

3.3.8. Programa de comunicació

La informadora realitza un recull diari de les notícies de premsa relacionades amb les reserves naturals des Vedrà, es Vedranell i els illots de Ponent. Al llarg del 2016 s'han recollit un total de 458 notícies. Aquesta xifra és molt superior a la d'anys anteriors i això es deu a la gran repercussió mediàtica de les tasques d'eradicació de les cabres d'es Vedrà, cosa que també es pot observar al gràfic següent on la gran majoria de notícies s'inclouen a l'àrea de conservació.

Gràfic 3. Classificació de la tipologia de les notícies de premsa de 2016.

Pel que fa al nombre de notícies per rotatiu:

- 42,14 % Diario de Ibiza.
- 36,03 % *El periódico de Ibiza y Formentera*.

- 6,33 % Es nou diari.
- 4,15 % El Mundo de Ibiza y Formentera.
- 3,28 % Ara Balears.
- 3,28 % Diario de Mallorca.
- 3,28 % Ibiza Diario.
- 1,51 % Altres.

Tires còmiques en premsa sobre les cabres d'es Vedrà.

3.4. Àrea d'investigació i seguiment.

Foto: Arxiu Reserves.

Tal i com es determina el PORN, un dels principals objectius de les Reserves és el foment de les tasques científiques i d'investigació per aprofundir en el coneixement dels valors ambientals, patrimonials i paisatgístics de l'espai natural protegit.

3.4.1. Programa de Seguiment de Biodiversitat_____

Actualització de la base de dades de biodiversitat

Tota la informació referent a les cites de fauna i flora a les reserves naturals des Vedrà, es Vedranell i els illots de Ponent es va enregistrant a la base de dades de biodiversitat. Queden així informatitzades les dades dels censos, anellaments, albiraments, alliberaments i incidències dels diferents grups de fauna. Així com les observacions florístiques.

3.4.2. Programa de Seguiment de les poblacions d'aus marines_____

Cada any, l'equip de les Reserves Naturals i els Agents de Medi Ambient d'Eivissa realitzen els censos d'almenys tres espècies d'aus marines presents als illots: les dues espècies de gavina i el fumarell.

Gavina de bec Vermell (*Larus audouinii*):

Tal i com es fa cada any, el 19 de maig es va dur a terme, amb la coordinació del cos d'Agents de Medi Ambient i personal d'IBANAT, el cens de gavina de bec vermell de la zona dels illots de Ponent.

Aquest any les gavines es distribuïren en tres nuclis (Estància de Dins, Estància de Fora nord i Estància de Fora sud) de l'illa de sa Conillera. Es trobaren un total de **270 parelles reproductores**.

Gavina comú (*Larus michahellis*):

Després de l'esforç que es va dur a terme l'any passat per a censar les colònies de gavina comú de tots els illots de les Reserves, es decidí mantenir un illot control per a fer-ne el seguiment anual. Així, en 2016, es va fer el cens a Illa des Bosc amb un resultat de **206 parelles reproductores**.

Fumarell (*Hydrobates pelagicus*):

La campanya de seguiment de la colònia de fumarells de s'Espartar es va dur a terme entre principis de juny i mitjans del mes d'agost; termini en el qual es van fer un total de 8 visites per revisar els nius i anellar els individus.

Es va fer el seguiment d'un total de 279 nius, dels quals 23 foren nous i 46 no varen ser ocupats enguany. En les tasques d'anellament es capturaren 252 individus, 162 dels quals foren recaptures d'adults d'anys anteriors (64,28%).

S'han analitzat les dades dels tres darrers anys de seguiment per a determinar l'evolució de les taxes de supervivència. La supervivència mitja és d'un 84% anual encara que fan falta dades de més anys per a tenir una estima més precisa.

Foto: Arxiu Reserves.

El nombre de postes localitzades en 2016 fou molt inferior a l'any anterior, però l'èxit d'aquestes fou molt millor.

Un dels individus capturats en la campanya fou anellat a Benidorm l'any 2006, una dada curiosa.

3.4.3. Projecte d'avaluació de l'estat de conservació de les poblacions de gorgònies

Davant el desconeixement que es tenia sobre les poblacions de gorgònies (*Paramuricea clavata*) presents a les Reserves, l'any 2010 es contractà un equip d'experts per estudiar la distribució i estat de conservació. L'estudi, coordinat per la Dra. Cristina Linares, va mostrar que aquestes poblacions eren excepcionals, amb estructures demogràfiques molt poc freqüents a la Mediterrània (exemplars de mida gran i amb un reclutament freqüent a certes zones).

En 2016 es va considerar necessari avaluar l'estat de conservació de les poblacions que havien estat caracteritzades sis anys abans. La feina va ser coordinada de nou per la Dra. Linares. El treball de camp consistí en tot un seguit d'immersions amb dues aproximacions: transectes verticals en fondària a l'atzar per avaluar estat de conservació i inspeccions més acurades amb comptatges de quadres a l'atzar.

Els resultats mostren que el percentatge de teixit mort ha augmentat notablement entre els 30-40 m de fondària, a partir dels 40 m les gorgònies es troben en excel·lent estat. També s'observà una gran mortalitat d'espècies d'altres organismes com algues calcàries, briozous i esponges. Aquestes mortalitats es deuen a les elevades temperatures enregistrades en 2016 encara que també podrien ser conseqüència de la presència d'algun patògen directament relacionat amb la temperatura.

Diferència entre gorgònies afectades per mortalitat recent i altres en bon estat. Fotos: Cristina Linares.

3.4.4. Projecte d'avaluació de poblacions de peixos vulnerables a la pesca submarina

En 2016 es va dur a terme, per part d'un equip d'experts en seguiments de Reserves marines, un estudi enfocat a conèixer l'estat de les poblacions de peixos litorals que són objecte de la pesca submarina en aigües dels illots de Ponent. Es varen estudiar 12 estacions, situades sobre fons rocosos abruptes, amb estrats batimètrics superficials (de 5-15 m) i profunds (de 20-25 m).

S'enregistraren un total de 17 espècies vulnerables a la pesca submarina i professional a les diferents estacions. Entre els principals resultats de l'estudi:

- La família millor representada és la dels espàrids i l'estació amb major riquesa total la de s'Espartar Sud.
- La riquesa d'espècies vulnerables mostra valors molt baixos a na Bosc i els esculls den Ramon.
- Respecte les densitats de peixos, a la zona de Bledes els valors foren molt baixos i a les estacions més costaneres són molt elevades.
- Ses Bledes presenten un estat de conservació molt baix, on la biomassa de peixos ha estat quasi exhaurida per la pesca.
- En general, la biomassa de grans depredadors, com els anfosos, és baixa. Això no és un bon símptoma de conservació.

3.4.5. Projectes d'investigació amb finançament extern

Títol del projecte: Seguiment de les poblacions de sargantana de les Pitiüses a les RRNN des Vedrà, es Vedranell i els illots de Ponent.

IP: Dr. Valentín Pérez-Mellado.

Organisme/ Centre investigador: Universitat de Salamanca.

Equip de treball: Valentín Pérez, Ana Pérez, Zaida Ortega i Alicia León.

Foto: Lina Torres.

Entre els mesos de març i setembre, coincidint amb el període de màxima activitat anual, l'equip d'herpetòlegs realitzà tota una sèrie de visites als illots de les Reserves. Cadascun dels illots ha estat visitat per un màxim de dos investigadors i almenys en una ocasió, preferentment en el període de màxima activitat.

En concret, en 2016, les tasques desenvolupades han estat: transectes lineals, presa de mostres fecals, presa de temperatures, mesures morfomètriques i extracció de secrecions femorals.

Els transectes lineals tenen per objecte estimar les densitats de poblacions als diferents illots. En aquest sentit, s'ha fet una analítica comparativa de les dades de densitat poblacional dels diferents anys de feina (des de 2010 fins l'actualitat) i l'estat de conservació de les poblacions és molt variable:

- només a tres dels illots de les Reserves es pot considerar que les poblacions són relativament estables,
- les poblacions de quatre dels illots pateixen una lenta disminució dels seus efectius,
- a quatre dels illots hi ha fluctuacions importants que semblen el producte de la pròpia demografia estocàstica d'unes illes remotes i antigues, juntament amb la fluctuació imprevisible dels recursos tròfics.

Títol del projecte: Marcatge i seguiment de Virots (*Puffinus mauretanicus*) a Pitiüses.

IP: José Manuel Arcos i Maite Louzao

Organisme/ Centre investigador: SEO Birdlife i IEO/AZTI Fundazioa.

Equip de treball: Maite Louzao, David García, Lingdi Tan.

Tal i com es fa des de 2011, s'ha dut a terme l'estudi de marcatge de virot (*Puffinus mauretanicus*) amb aparells de seguiment remot així com el seguiment anual de les colònies dels illots de Ponent. Els treballs de camp es varen dur a terme a Illa des Bosc, s'Espartar i sa Conillera.

El projecte és bàsic per poder fer una avaluació de les tendències poblacionals de l'espècie. Les tasques inclouen:

- La recuperació dels exemplars marcats amb geolocalitzadors el 2015 així com la col·locació de nous emissors. Amb la recuperació d'aquests aparells s'obtenen patrons de distribució dels nostres virots al llarg del seu cicle anual.
- El marcatge d'exemplars reproductors amb enregistradors GPS per conèixer els moviments en el període reproductor.
- L'extracció de mostres de plomes i sang per a l'estudi d'isòtops estables (que informen sobre la dieta) i per sexar els exemplars.

Les tasques es dugueren a terme en el període reproductor, en dues campanyes: període d'incubació (mes de març) i període de creixement dels polls (mes de juny).

Tasques de seguiment de Virots. Fotos: Jordi Serapio.

Títol del projecte: Campanya Infrarock 062016

IP: Mª Salud Deudero Company

Organisme/ Centre investigador: Institut Espanyol d'Oceanografia

Equip de treball: Salud Deudero, Xisco Ordinas, Luis Silva, Carlos Hernández, Maite Vázquez, David Díaz i Xisco Verger.

Campanya de busseig científic que es va dur a terme en 2016 amb punts d'immersió en aigües de les Reserves, on es feren censos visuals per avaluar el Bon Estat Ambiental (BEA) dins les Estratègies Marines. La campanya tenia per objecte quantificar les poblacions de peixos i cefalòpodes, l'estat de les comunitats bentòniques i de les espècies bentòniques protegides en l'hàbitat infralitoral rocós.

3.4.6. Programa de Foment de la investigació_____

Al llarg de l'any les Reserves foren visitades per investigadors de diferents àmbits acompanyats normalment per personal de l'espai protegit i traslladats amb la nostra embarcació.

- En 2016 rebérem de nou la visita de l'equip d'investigadors alemanys que es desplaçà en primavera als illots de les Reserves per a dur a terme una campanya de recollida de dades morfomètriques, enregistraments fotogràfics dels exemplars i estudi de l'ADN d'algunes de les poblacions de les nostres sargantanes. Aquestes tasques s'inclouen en un projecte més ampli que es duu a terme amb totes les poblacions de Balears.
- Johannes Müller, professor de Paleozoologia, i el seu doctorant, el biòleg Martin Kirchner acompanyaren l'equip d'Herpetòlegs de la Universitat de Salamanca en una de les seves visites de treball. L'objectiu de la visita era, mitjançant la realització de fotografies en 3D, estudiar la morfologia cefàlica de les actuals poblacions de sargantanes en comparació als exemplars dels anys 30 que es conserven al Museu d'Història Natural de Berlín. Els canvis en la morfologia cefàlica serien conseqüència dels efectes de la pressió humana, els enfrontaments entre mascles o el grau d'escarpament del terreny.

Martin Kichner treballant a s'Espartar / aparell fotogràfic per fer fotografies 3D. Fotos: Virgínia Picorelli.

3.5. Àrea de participació.

Reunió Junta Rectora 2016. Foto: Mariana Vinyas.

A través de l'Autoritat de gestió i la Junta Rectora, els diferents agents implicats / relacionats amb les Reserves participen en la gestió

3.5.1. Programa de convocatòria de l'Autoritat de Gestió

El 12 de juliol de 2016 es reuní, amb caràcter ordinari, l'Autoritat de Gestió de les Reserves presidida per la vicepresidenta Caterina Amengual, directora general d'Espais naturals i biodiversitat. A la sessió s'aprovà la memòria d'actuacions 2015 i el Programa Anual d'Execució de 2016.

3.5.2. Programa de convocatòria de la Junta Rectora

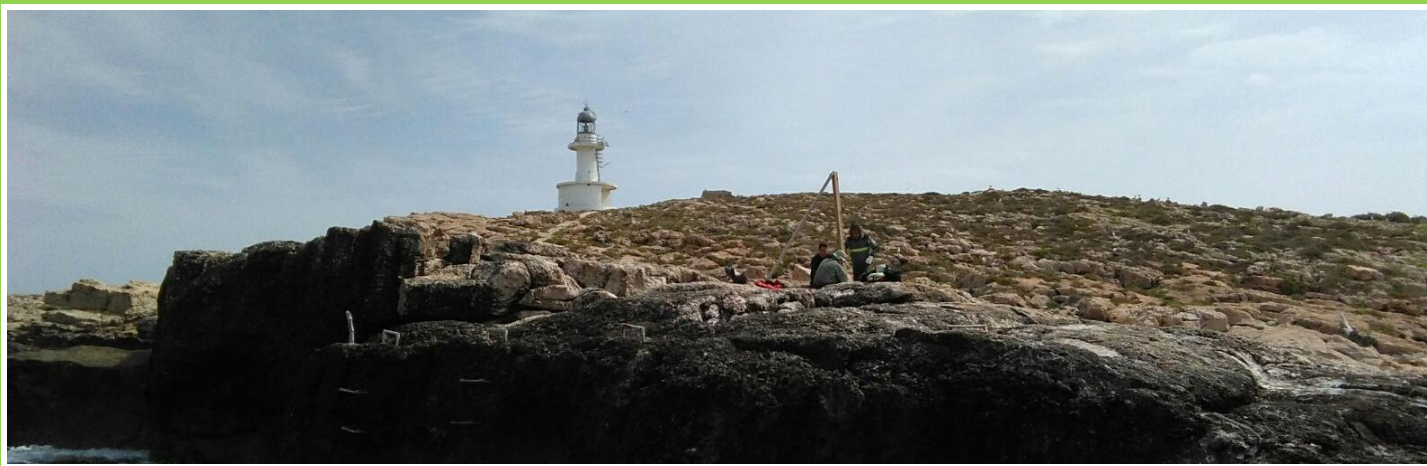
Igualment, el 12 de juliol 2016 es va reunir, amb caràcter ordinari, la Junta Rectora de les reserves naturals des Vedrà, es Vedranell i els illots de Ponent a les dependències de l'Ajuntament de Sant Josep de sa Talaia. Aquesta reunió fou presidida pel president delegat el Sr. Antoni Box.

La tècnica de les Reserves, a falta de director/a, presentà tant el Programa Anual d'Execució de 2016, el qual es informat favorablement pels presents, com la memòria d'actuacions de l'any anterior. S'acorda crear un grup de treball per a la protecció marina que haurà de començar a funcionar a finals d'any.

Foto: Mariana Vinyas.

3.6. Àrea de manteniment.

Actuacions encaminades a mantenir l'espai protegit en unes bones condicions de neteja així com a fer el manteniment de vehicles i maquinària.

3.6.1. Programa de manteniment i neteja _____

La brigada de manteniment adscrita als Espais Naturals realitza sortides periòdiques als illots de les Reserves Naturals per a dur a terme tasques de neteja, especialment a l'illa de sa Conillera. Es procedeix també a enretirar brutor de l'àmbit marí així com objectes perillosos per a la navegació (soques, plàstics, boies a la deriva, bidons o restes de xarxes, entre altres).

A més de les tasques habituals de manteniment, s'han fet altres de més concretes:

- La neteja i restauració del pou i abeurador de s'Olleta. Es tracta d'un pou d'uns 4 m de fondària que està connectat per un canal d'1,4 m a un abeurador. Ambdues construccions es trobaven molt deteriorades i plenes de brutor, per la qual cosa es decidí fer l'actuació.

Fotos: Toni Estarellas

- Prèvia coordinació amb els responsables d'Autoritat Portuària, es procedí a desmuntar el porxo del far de sa Conillera i enretirar les fustes. Aquesta estructura estava en molt mal estat i suposava un perill per als escolars i públic general que ens acompanyen en les visites guiades.
- Desmuntatge i enretirada dels senyals interpretatius de sa Conillera, per tractar-se d'un material en mal estat i ser prescindible en les visites guiades.

Fotos: Pere Moreno.

3.6.2. Programa de Manteniment de vehicles_____

Es disposa de tres vehicles tot-terreny assignats al personal de les Reserves, l'embarcació neumàtica "Es Vedrans" i el seu corresponent remolc.

IBANAT s'encarrega del manteniment bàsic dels cotxes, remolc i eines assignats a les reserves naturals des Vedrà, es Vedranell i els illots de Ponent. Del manteniment de l'embarcació, en la mesura de les seves possibilitats, se n'encarreguen els vigilants marins. Cal destacar que l'embarcació de les Reserves ja té més de 13 anys i ha patit varies avaries que han suposat reparacions urgents.

3.7. Àrea de vigilància.

Foto: Virgínia Picorelli.

Té per objecte controlar les actuacions que es duen a terme tant als illots com a l'àmbit marí així com fer complir la legalitat vigent en matèria de conservació del medi.

3.7.1. Programa de vigilància.

Des de l'estiu de 2016 es compta amb un nou vigilant d'àrees marines, amb contracte de sis mesos, la qual cosa suposa una important millora per la vigilància i control dels espais protegits.

Durant les jornades de vigilància marina es fa un recorregut entorn els illots, s'informa els usuaris marítics i, cas de detectar cap incidència, s'actua en conseqüència. En 2016 s'han realitzat **153 sortides marítimes i 565 hores de navegació**. El nombre de sortides ha **augmentat un 34%** respecte l'any anterior com a conseqüència de la contractació del vigilant de reforç de temporada.

Entre les principals incidències enregistrades en destaquen:

- 12 casos de desembarcaments no autoritzats als illots.
- 2 incidències relacionades amb la pesca submarina sense autorització.
- 1 cas de captura il·legal de bogamarins.
- 1 rescat nocturn d'una persona que volia arribar nedant a Es Vedrà.
- La troballa, per un grup de bussejadors, d'un fardell de haixix prop des Vedrà.

Foto: Arxiu Reserves.

En una de les jornades de vigilància fou necessari auxiliar a un caiac que anava a la deriva. A més s'han rescatat: dues llanxes trobades a la deriva i un caiac submergit.

En 2016 s'han fet **38 sortides** amb agents de medi ambient, sobretot els caps de setmana i els mesos de primavera i estiu, quan més vigilància fa falta.

3.7.2. Programa coordinació amb altres cossos de vigilància

Col·laboren també en les tasques de vigilància altres cossos com els GEAS (Grup d'Activitats Subaquàtiques de la Guàrdia Civil), el SEPRONA i els Inspectors de Pesca del Consell Insular d'Eivissa.

Igual que es fan jornades de vigilància amb els agents de medi ambient, se'n fan d'altres amb els inspectors de pesca del Consell que en 2016 han estat un total de 13.

Foto: Abel O'Ferrall

3.8. Àrea d'administració.

S'inclouen tant les accions formatives del personal adscrit a les Reserves com les actuacions administratives que es duen a terme per al bon funcionament de la gestió d'aquest espai natural protegit.

3.8.1. Programa de gestió administrativa_____

A llarg de l'any el personal tècnic de la direcció general d'Espais Naturals fa les autoritzacions per les diferents activitats que es volen dur a terme a l'àmbit de les Reserves. En 2016 es varen tramitar un total de 67 autoritzacions:

TIPUS EXPEDIENT	NOMBRE SOL·LICITUDS
Autoritzacions Àrea Ús públic	3
Autoritzacions Àrea Conservació	61
Autoritzacions Àrea socioeconòmica	3

Taula 6. Tipologia de les autoritzacions emeses en 2016.

Autoritzacions àrea de conservació:

La gran majoria de les autoritzacions d'aquesta àrea es corresponen en sol·licituds per a la pràctica de la pesca submarina i la resta a tasques d'investigació i seguiment.

Autoritzacions àrea de desenvolupament socioeconòmic:

Les tres autoritzacions d'aquesta àrea estan relacionades amb la recollida de fulla d'espart a l'illot de s'Espartar.

Autoritzacions ús públic:

Les autoritzacions emmarcades en l'àrea d'ús públic es corresponen a permisos de fotografia i una activitat esportiva.

3.8.2. Programa de Formació_____

En 2016 l'equip de les Reserves participà en les següents activitats formatives:

- Maig: assistència d'una de les educadores al Geolodia.
- Juliol: es varen fer un parell de jornades de pràctiques de salvament marítim a càrrec del vigilant d'àrees marines. Hi participà la brigada, una de les educadores, la informadora i la tècnica.
- Octubre: assistència de les educadores i la informadora a curs de Lideratge i treball en equip.

- Novembre: Curs bàsic d'Open Office amb l'assistència de tot l'equip d'oficines (tècniques, educadores i informadora).
- Novembre: assistència de la tècnica i les educadores al curs d'Instrucció d'Expedients disciplinaris. Formació rebuda per videoconferència.

Pràctiques de salvament marítim. Fotos: Abel O'Ferrall / Virgínia Picorelli.

3.9. Àrea d'avaluació.

Foto: Lina Torres.

3.9.1. Programa d'avaluació activitats interpretatives i educatives

En les diferents activitats dirigides al públic general els participants omplien una fitxa d'avaluació on es recullen les seves impressions. Aquesta informació s'ha traslladat a una base de dades i el seu anàlisi ens permet avaluar les activitats que s'organitzen des de les Reserves així com la feina de part de l'equip de gestió. Entre els principals resultats de l'any 2016, de 235 enquestes analitzades, destacar:

- Valoració mitja de l'atenció rebuda durant la inscripció = 8,61
- Valoració mitja de la feina de l'educadora = 9,21
- Valoració mitja de l'activitat = 9,03
- A més de participants de totes les illes, hem comptat amb públic procedent de Catalunya, Comunitat Valenciana, País Basc, Madrid, Castella Lleó i Argentina.
- Pel que fa a com van conèixer l'activitat: un 34,46 % ho va fer per recomanacions d'altres persones, un 30,2 % a través de la llista de distribució de mail, 5,5 % a través de les xarxes socials, 5,10 % a través de cartells, 4,2 % per mitjans de comunicació, 3,8 % per la pàgina web i un 1,2 % a l'oficina. La resta de participants (12,2%) varen rebre la informació a través de diferents canals.
- Només un 2,98 % dels assistents no ha vist cobertes les seves expectatives.

Com a suggeriments els usuaris fan propostes tan variades com visites a es Vedrà, més aturades per fer bany, fer excursions de tot el dia, augmentar el nombre d'activitats, explicacions en castellà, visites en globus, flaó i orelletes per esmorzar, etc.